

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Ośrodek (...) w L. XIII Wydział Cywilny z siedzibą w L. **w następującym składzie:**

Przewodniczący: SSO Michał Kuczkowski

Protokolant: prot. Magdalena Glapa

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2017 r. w L.

na rozprawie

sprawy z powództwa E. W. (1)

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

- odszkodowania z tytułu wypadków komunikacyjnych

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę 60.000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 11 sierpnia 2012 do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.
2. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki odszkodowanie z tytułu kosztów opieki osób trzecich kwotę 34.555,20 zł (trzydzieści cztery tysiące pięćset pięćdziesiąt pięć złotych 20/100) z odsetkami od kwot:
 - 1.849,20 zł (jeden tysiąc osiemset czterdzieści dziewięć złotych 20/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
 - 32.706 zł (trzydzieści dwa tysiące siedemset sześć złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 lipca 2017 r. do dnia zapłaty.
3. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki odszkodowanie z tytułu kosztów leczenia w kwocie 3.205,39 zł (trzy tysiące dwieście pięć złotych 39/100) z odsetkami od kwot:
 - 2.225,39 zł (dwa tysiące dwieście dwadzieścia pięć złotych 39/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
 - 980 zł (dziewięćset osiemdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 lipca 2017 r. do dnia zapłaty.
4. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki odszkodowanie tytułem zwrotu kosztów dojazdu do placówek medycznych w kwocie 7.813,46 zł (siedem tysięcy osiemset trzynaście złotych 46/100) z odsetkami od kwot:
 - 2.931,62 zł (dwa tysiące dziewięćset trzydzieści jeden złotych 62/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
 - 4.881,84 zł (cztery tysiące osiemset osiemdziesiąt jeden złotych 84/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 lipca 2017 r. do dnia zapłaty.

5. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki odszkodowanie tytułem kosztów przystosowania łazienki w kwocie 2.459,43 zł (dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt dziewięć złotych 43/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 lipca 2017 r. do dnia zapłaty.

6. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 1.497 zł (jeden tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt siedem złotych) płatną do dnia 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie począwszy od lipca 2017 r.

7. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

8. Kosztami procesu obciąża strony stosunkowo, a mianowicie powódkę w 43,13%, a pozwanego w 56,87% i z tego tytułu:

a) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.285,24 zł,

b) nakazuje ściągnąć od powódki z przysądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu tytułem nieuiszczonych kosztów opinii kwotę 2.601,84 zł

c) nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu tytułem nieuiszczonych kosztów opinii kwotę 3.430,72 zł.

SSO Michał Kuczkowski

UZASADNIENIE

Powódka E. W. (1) wniosła o zasądzenie od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej (...) S.A.):

- kwoty 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami ustawowymi od dnia 11 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 3.236,10 zł tytułem odszkodowania – zwrotu kosztów opieki osób trzecich wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- kwoty 4.575,40 zł tytułem odszkodowania – zwrotu kosztów leczenia, wyżywienia, noclegów, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- kwoty 3.015,98 zł tytułem odszkodowania – zwrotu kosztów przejazdu wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Powódka wniosła nadto o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki zdarzenia z dnia 23 czerwca 2012 r.

Strona pozwana złożyła odpowiedź na pozew, wnosząc o jego oddalenie w całości i zasądzenie od niej na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego,

Powódka pismem procesowym z dnia 06 czerwca 2017 r. dokonała modyfikacji żądania pozwu i wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego:

- kwoty 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 sierpnia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- dodatkowo kwoty 32.706 zł tytułem odszkodowania – zwrotu kosztów opieki osób trzecich wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty – ponad kwotę 3.236,10 zł zgłoszoną w pozwie,

- dodatkowo kwoty 980 zł tytułem odszkodowania – zwrotu kosztów leczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty, ponad kwotę 4.575,40 zł zgłoszoną w pozwie,
- kwoty 2.459,43 zł tytułem odszkodowania zwrotu kosztów przystosowania łazienki, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty
- dodatkowo kwoty 4.881,84 zł tytułem odszkodowania – zwrot kosztów przejazdu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty, ponad kwotę 3.015,98 zł zgłoszoną w pozwie,
- renty comiesięcznej z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 1653 zł płatnej do 10 – go dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie zwłoki w płatności, począwszy do czerwca 2017 r.

W zakresie dochodzonego odszkodowania zmodyfikowała powódka żądanie odsetkowe i wniosła o zasądzenie od dnia wniesienia pozwu do 31 grudnia 2015 r. odsetek ustawowych, a od dnia 01 stycznia 2016 r. dnia zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie.

Strona pozwana, w ustosunkowaniu się do zmodyfikowanego powództwa wniosła o jego oddalenie w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka zamieszkuje wraz z mężem w mieszkaniu stanowiącym ich własność. Utrzymują się z uzyskiwanych świadczeń emerytalnych z ZUS. Powódka korzystając z emerytury, była osobą aktywną, dużo spacerowała, jeździła na rowerze, spotykała się ze znajomymi i członkami rodziny. Mogła prowadzić samochód. Córka powódki choruje na nieuleczalne schorzenie genetyczne Zespół Dandy – Walkera, w związku z czym powódka sprawowała opiekę nad córką oraz aktywnie udzielała się w pracach Stowarzyszenia na rzecz osób z tą chorobą, pełniąc funkcję jego prezesa.

Dowód: - bezsporne,

- dokumenty dotyczące źródeł utrzymania i kosztów utrzymania powódki i jej męża (k. 124 – 129, 528 – 535),
- zeznania świadka P. W. (k.204),
- zeznania powódki E. W. (1) (k. 940 w zw. z k.204),

W dniu 23 czerwca 2012 r. E. W. (1) około godz. 9:30 w L. przy ul. (...) została potrącona przez wykonującego manewr cofania z miejsca parkingowego poruszającego się pojazdem marki (...)o nr rej. (...) A. K.. Sprawca zdarzenia był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u strony pozwanej.

Powódka została uderzona przez cofający pojazd, tak że siła uderzenia skierowana została w tył jej ciała co spowodowało odgięcie głowy do tyłu, następnie upadła na jezdnię, uderzając o nią lewym bokiem i głową. Nie straciła w tym momencie przytomności, nie pamięta jednak samego momentu upadku i zdarzeń następujących bezpośrednio po nim, była w szoku odczuwała ból głowy i szyi, oraz lewej ręki i barku.

Przeciwko A. K. toczyło się postępowanie karne – na wniosek prokuratora zostało ono warunkowo umorzone wyrokiem Sądu Rejonowego w L.II Wydział Karny z dnia 03 października 2012 r. w sprawie sygn. akt II K (...) Sąd jednocześnie zasądził na rzecz E. W. (1) od oskarżonego kwotę 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Dowód: - bezsporne,

- kserokopia wniosku Prokuratora o warunkowe umorzenie postępowania karnego (k. 20 – 23),
- kserokopia wyroku Sądu Rejonowego w L.II Wydział Karny z dnia 03 października 2012 r. sygn.. akt II K (...) (k. 24 – 33),

- potwierdzenie zawarcia umowy ubezpieczenia OC (k. 179),

- pismo (...) w L. (k. 180),

Po potrąceniu na miejsce zdarzenia przyjechał mąż powódki, który przewiózł powódkę na Oddział Ratunkowy Wojewódzkiego Szpitala (...) w L..

W szpitalu zdiagnozowano u powódki uraz wielomiejscowy, złamanie kości ramienia lewej, stłuczenie lewego łokcia i kolana, a także bolesność lewego barku ogólne potłuczenia i otarcia powłok ciała. W trakcie wizyty u lekarza ortopedy w dniu 26 czerwca 2012 r. i zdiagnozowano u niej wieloodłamowe złamanie kości ramieniowej lewej z przemieszczeniem.

Przy okazji kolejnej wizyty w dniu 02 lipca 2012 r. potwierdzono u powódki złamanie czterofragmentowe głowy kości ramiennej lewej z przemieszczeniem jak i lewego barku – zlecono leczenie nieoperacyjne z uwagi na zagrożenie zakażeniem i jałowa martwicą kości ramieniowej, oraz cukrzycę.

W okresie od 23 lipca 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. powódka korzystała z rehabilitacji w Szpitalu (...) w L..

Od dnia wypadku powódka odczuwa silne bóle kręgosłupa w odcinku szyjnym kręgosłupa.

Już przed wypadkiem odczuwała dolegliwości ze strony odcinka szyjnego kręgosłupa – w okresie od marca 2011 r. cierpiała na drętwienie prawej ręki od okolicy karkowej do przedramienia i palców II i III prawej ręki – ostry zespół korzeniowy C5-C7 prawoskrętny.

W wykonanych wówczas badaniach ujawniono wypukliny dysku C5-C6 i C6 – C7. W związku ze stwierdzonymi dolegliwościami powódka na przestrzeni 2011 r. przeszła dwa zabieg operacyjne, które zmniejszyły kompresje korzeni i worka oponowego i od marca 2012 r. nie odczuwała powódka żadnych dolegliwości bólowych związanych z odcinkiem szyjnym kręgosłupa, dolegliwości te przestały uniemożliwiać normalne funkcjonowanie.

Na podstawie badania (...) z dnia 16 lipca 2012 r. stwierdzono u powódki pourazowe zaostrzenie zespołu bólowego kręgosłupa szyjnego z zespołem korzeniowym, prawostronnym w przebiegu rewypukliny pourazowej na poziomie C5-C6 dystorsji kręgosłupa i naruszeni artrozy. W wynikach tożsamyh badań wykonanych u powódki przed wypadkiem nie stwierdzono takich schorzeń.

Doznane obrażenia dotyczące kręgosłupa szyjnego mają związek przyczynowo skutkowy w związku z wypadkiem – uraz typu ściętego bicia – w wyniku potrącenia doszło do skręcenia odcinka szyjnego kręgosłupa z destabilizacją układu więzadłowego.

W dniach 17 września - 24 września 2012 r. i od 3 października 2012 r. do 16 października 2012 r. powódka korzystała z prywatnej rehabilitacji w gabinecie rehabilitanta w L., który opiekował się nią w trakcie odbywania wcześniejszej rehabilitacji w Szpitalu (...) w L.. Powódka nie mogła korzystać z rehabilitacji w miejscu zamieszkania z uwagi na wyczerpanie limitu na tego typu zabiegi w szpitalu w L..

Kolejne turnusy rehabilitacyjne powódka odbywała w Szpitalu (...) w L. w okresie od 15 stycznia 2013 r. do 26 lutego 2013 r. i od 15 lica 2013 r. do 09 sierpnia 2013 r., od 10 marca 2014 r. do 09 kwietnia 2014 r. a następną w okresie od 14 września 2014 r. do 27 września 2014 r. w turnusie rehabilitacyjnym w D. – powódce przyznano dofinansowanie z (...) w L. w kwocie 1030 zł do kosztów udziału w turnusie rehabilitacyjnym (koszt całego turnusu wynosił 1200 zł). Powódka od dnia 07 czerwca 2013 r. do 24 czerwca 2013 r. przebywała z kolei w szpitalu uzdrowiskowym w K..

Powódka korzysta z rehabilitacji związanej z dolegliwościami odcinka szyjnego kręgosłupa i obręczy brakowej w P., gdzie systematycznie korzystała z wizyt w 2014 r.

W trakcie odbywania rehabilitacji w Wojewódzkim Szpitalu (...) w L. w okresie od 10 marca 2014 r. do 09 kwietnia 2014 r. rozpoznano u powódki: przewlekły zespół bólowy kręgosłupa szyjnego z pourazowym nasileniem w

następstwie rewypukliny pourazowej na poziomie C5-C6, dystorsję kręgosłupa i naruszenie artrozy, przebyte leczenie operacyjne wypukliny C5-C6, C6-C7 – w dniach 28 marca 2011 r. i 06 grudnia 2011 r. Zespół algodystroficzny pkg, drżenie w zakresie pkg, niewydolność statyczno-dynamiczna pkg, w następstwie złamania wieloodłamowego głowy kości ramiennej lewej, przebyte leczenie operacyjne odbarczenia nerwu, pośrodkowego na poziomie łokcia i nadgarstka, zespół ciążni podbarkowej, zespół stożka rotatorów po stronie prawej, zespół bólowy kręgosłupa lędźwiowo krzyżowego, nadciśnienie tętnicze, cukrzyca t. 2, osteoporoza, zespół stresu pourazowego.

W okresie do 28 września 2015 r. do 19 października 2015 r. – powódka przebywała na turnusie rehabilitacyjnym w Szpitalu (...) w Ś., gdzie korzystała z zabiegów fizjoterapii i kinezyterapii. Kolejne zabiegi rehabilitacyjne powódka przechodziła od 04 kwietnia 2016 r. do 28 kwietnia 2016 r. w Ośrodku (...) w L..

W wyniku wypadku powódka doznała m. in. słuczeniu odcinka szyjnego kręgosłupa, objawiającego się pourazowym zespołem korzeniowym szyjnym prawostronnym z rewypukilną jądra miażdżystego C5 i C6, w mechanizmie dystorsji pourazowej kręgosłupa w odcinku szyjnym z pourazową dysfunkcją ręki prawej. Uraz ten pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wypadkowym, bowiem wcześniejszej zabiegi operacyjne jakie powódka przeszła w 2011 r. przywróciły sprawność tego odcinka kręgosłupa i umożliwiały powódce normalne funkcjonowanie.

W linii środkowej kręgosłupa szyjnego na odcinku C4-C7 u powódki występuje wygojona blizna pooperacyjna, widoczna blizna pooperacyjna o wym. 16 x 1 cm na przedramieniu prawym, i 6x1 cm po zabiegu nadgarstka prawego, w zakresie trójkąta baczego szyi po prawej stronie blizna pooperacyjna 6 cm. Kręgosłup szyjny powódki ma znacznie ograniczenie ruchowe we wszystkich kierunkach z zespołem bólowym, występuje u niej znaczne obniżenie siły mięśniowej prawej dłoni, a co do lewej górnej kończyny – ograniczenie ruchomości w stawie barkowym ograniczenie siły mięśni.

W celu ogólnego usprawnienia organizmu powódka potrzebuje korzystania ze świadczeń rehabilitacyjnych – w ramach NFZ – czas oczekiwania w L. wynosi 200 dni, wobec konieczności zachowania niezbędnej ciągłości postępowania rehabilitacyjnego zasadnym będzie skorzystanie z zabiegów rehabilitacyjnych odpłatnych. Powódka winna korzystać z zabiegów kinezyterapii połączonych z wizytami u fizjoterapeuty.

Dowód: - dokumentacja medyczna powódki (k. 69 – 97, 190 – 198, 232 – 298v., 305 – 521, 536 – 541, 642 – 650, 716 – 720, 773 – 774, 776 – 777v).

- faktury VAT i rachunki dotyczące ponoszonych przez powódkę kosztów leczenia, rehabilitacji (k. 98 -116, 624 – 626, 629, 631 – 635, 906, 907 – 909)

- pismo (...) z dnia 03 kwietnia 2014 r. (k. 602)

- opinia psychologiczna (k. 622),

- zaświadczenie lekarskie z dnia 27 sierpnia 2014 r. (k. 623),

- zaświadczenie o udziale w rehabilitacji z dnia 27 września 2014 r. (k. 627),

- informacja (...) z dnia 14 kwietnia 2014 r. (k. 628),

- zaświadczenia o udziale w rehabilitacji z dnia 17 czerwca 2014 r. (k. 630),

- zeznania świadka P. W.,

- zeznania świadka E. W. (2) (k.204),

- zeznania powódki E. W. (1) (k. 940),

- zeznania biegłego lek. med. A. B. (k. 655 – 657),

- opinia biegłego sądowego z dziedziny ortopedii i traumatologii lek. med. A. B. (k. 577 – 586),
- opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii lek. med. P. N. (k. 684 – 687),
- opinia biegłego sądowego lek. med. A. D. (k. 758 – 764), i opinia uzupełniająca (k. 799),
- opinia biegłego sądowego dr n. biol. specjalista w rehabilitacji narządów ruchu J. T. B. (k. 824 – 835), i opinia uzupełniająca (k. 849 – 852),

W związku ze skutkami wypadku powódka podjęła leczenie u lekarza specjalisty psychiatry, wcześniej nie korzystała z pomocy tego specjalisty.

Po wypadku powódka stała depresyjna, smutna, przygnębiona, czuje się zależna od innych osób, niepełnosprawna fizycznie, musiała zrezygnować z wykonywania różnych ról społecznych, znaczne dolegliwości bólowe i ograniczenia ruchomości kończyny górnej doprowadziły do znacznego pogorszenia się stanu psychicznego powódki. W związku z występującymi zaburzeniami depresyjnymi wymaga terapii psychiatrycznej, podawanie leków nie ma wpływu na poprawę jej stanu psychicznego.

E. W. (1) ciągle jeszcze przeżywa emocjonalnie zdarzenie wypadkowe i jego skutki, czuje się niezrozumiana, ma obniżony nastrój, zaburzenia snu, silne poczucie własnej odmienności z powodu niepełnosprawności. Ma stany depresyjno – lękowe z tłumionymi tendencjami.

Dowód: - zeznania powódki E. W. (1) (k. 940),

- opinia biegłego sądowego lekarza psychiatry A. T. k. 869 – 878,

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. (w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu Dz.U. 2002 r., nr 234 poz. 1974) u powódki w związku z urazami doznanymi w wyniku wypadku z dnia 29 czerwca 2012 roku stwierdzono trwałe uszczerbek na zdrowiu w łącznej wysokości 19% ocenianym przez biegłego z dziedziny chirurgii ogólnej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, psychiatrii, w tym 8% z tytułu urazu barku, 3% z tytułu urazu kręgosłup szyjnego oraz 8% z tytułu stwierdzonych zaburzeń adaptacyjnych.

Dowód: - opinia biegłego sądowego z dziedziny ortopedii i traumatologii lek. med. A. B. k. 577 – 586,

- opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii lek. med. P. N. k. 684 – 687,

- opinia biegłego sądowego lek. med. A. D. k. 758 – 764, uzupełniona k. 799,

- opinia biegłego sądowego dr n. biol. specjalista w rehabilitacji narządów ruchu J. T. B. k. 824 – 835, uzupełnienie k. 849 – 852,

Powódka w związku z koniecznością dojazdów na badania, wizyty lekarskie, rehabilitacje, używała samochodu marki (...)o pojemności skokowej silnika 1600 cm⁽³⁾, którego średnie zużycie paliwa na 100 km wynosiło 8 litrów. strona pozwana w zakresie uwzględniającym roszczenie powódki o zwrot kosztów dojazdu przyjęła do rozliczeń koszt zakup litra paliwa na 5,70 zł – co przy uwzględnieniu spalania na poziomie 8l/100 km daje kwotę 45,60 zł za 100km, tj. 0,456 zł za 1 km. W 2012 r. powódka przejechała 6.614 km. Z powódką zawsze podróżował mąż, który prowadził samochód – powódka z uwagi na występujące u niej dolegliwości po wypadku nie jest w stanie samodzielnie prowadzić samochodu. W związku z koniecznością dojazdów na badania, rehabilitację, wizyty lekarskie powódka pokonała w latach 2013 - 2017 dystans 13.512.

Dowód: - wydruki tras przebywanych przez powódkę (k. 117 – 119),

- oświadczenia powódki o dojazdach do placówek medycznych i innych dojazdach, (k. 636 – 640, 910 – 925),
- zeznania powódki E. W. (1) (k. 940),

Pozwany przyjął co do zasady odpowiedzialność za szkodę i krzywdę wyrządzoną powódce, w ramach prowadzonego postępowania likwidacyjnego prowadzonego z wniosku powódki.

Strona pozwana w dniu 23 lipca 2012 r. ustaliła w oparciu o dokumentację medyczną przedłożoną przez powódkę, iż w wyniku wypadku z dnia 23 czerwca 2012 r. doznała 7% trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Decyzją z dnia 04 sierpnia 2012 r. pozwany przyznał powódce łącznie kwotę 11.398,73 zł na którą składało się:

- 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia,
- 512,01 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia,
- 804 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich,
- 79,80 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu.

Ustalając wysokość należnych świadczeń strona pozwana przyjęła stawkę za 1 godz. sprawowania opieki w wysokości 6,70 zł – przez 30 dni po 4 godz. dziennie. Przy kosztach dojazdu uwzględnił z kolei średnie spalanie paliwa na poziomie 8l/100 km i cenę jednego litra paliwa na 5,70 zł.

W toku postępowania likwidacyjnego powódka zgłaszała kolejne roszczenia, które był tylko częściowo uwzględniane przez stronę pozwaną.

Łącznie w toku prowadzonego postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła powódce kwotę:

- 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia,
- 640,07 zł tytułem odszkodowania – kosztów leczenia,
- 84,36 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu,
- 1366,80 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich,
- tytułem odszkodowania kwoty 442,20 zł i 804 zł,
- 562,80 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu,

Dowód: - zgłoszenie szkody k. 34 – 37,

- pismo powódki k. 38,
- potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia k. 39 – 40,
- pismo strony pozwanej k. 41 – 42,
- pisma powódki k. 43, 45, 47, 48, 61, 62,
- opinia konsultanta medycznego strony pozwanej k. 46, 68
- decyzje o przyznaniu odszkodowania k. 49- 54, 63 – 67
- odwołanie powódki od decyzji o przyznaniu odszkodowania k. 55 – 60,

- akta szkody k. 303 płyta CD,

Powódkę po wypadku zaliczono do znacznego stopnia niepełnosprawności (upośledzenie narządu ruchu, choroby neurologiczne), w związku z czym wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji tj. korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych, wymaga również stałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Dowód: - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności powódki k. 131, 181, 775,

Operacje, które powódka przeszła w 2011 r. pomogły jej - sama jeździła samochodem. Natomiast po wypadku z dnia 23 czerwca 2012 r. miała niesprawne oba barki, obie ręce, nic nie mogła sama zrobić nawet podnieść się z łóżka, ani położyć, pomagali jej mąż, syn, siostra i synowa, oraz pielęgniarka będąca jej znajomą. Odczuwała ból uniemożliwiający jej jakąkolwiek aktywność, nie może podnieść prawej ręki, do dzisiaj odczuwa bóle. Nie może pracować w fundacji, żyć aktywnie jak przedtem jest uzależniona od osób trzecich, nie mogła nawet sama korzystać z toalety, kiedy zostawała sama mąż zakładał jej pampersa, sama się próbuje ubierać ale nie może zakładać rzeczy przez głowę i rąk podnosić. Jak wynika z opinii biegłego z zakresu neurochirurgii dr n. med. A. D. powódka od trzeciego dnia po wypadku do chwili obecnej wymaga opieki osób trzecich w rozmiarze 3 godzin dziennie.

Dowód: - zeznania powódki E. W. (1) k. 938 – 939,

W związku z koniecznością dostosowania łazienki w swoim mieszkaniu do ograniczeń spowodowanych stwierdzoną u powódki niepełnosprawnością – wymianą wanny z której nie mogła samodzielnie korzystać na kabinę prysznicową, powódka poniosła łączny wydatek w kwocie 5.459,43 zł, przy czym na ten cel otrzymała dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości 3.000 zł.

Dowód: - umowa na dofinansowanie k. 899 -900v.

- faktura VAT za wykonanie prac remontowych k. 901,

- faktury VAT dotyczące zakupu materiałów do remontu łazienki k. 902 – 905,

Wynagrodzenie opiekunki środowiskowej zatrudnionej w (...) w L. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy wynosi 2.161,44 zł brutto, tj. 1572, 25 zł netto tj. 9,82 zł netto za godzinę pracy.

Dowód: - pismo (...) z dnia 07 lipca 2017 r. k. 931,

Sąd zważył co następuje:

Za wiarygodne źródło dowodu Sąd uznał zgromadzone w sprawie dokumenty prywatne i urzędowe, bowiem ich treść i forma nie były kwestionowane przez żadną ze stron a i Sąd nie widział potrzeby robić to z urzędu.

Sąd dał wiarę przesłuchanym w sprawie świadkom, bowiem ich zeznania nie zawierały wewnętrznych, sprzeczności, były spójne, logiczne i składane tylko co do okoliczności, co do których świadkowie posiadali naoczną wiedzę. Nadto treść zeznań przesłuchanych w sprawie świadków nie pozostawała w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Brak było zdaniem podstaw do kwestionowania wiarygodności zeznań złożonych w sprawie przez E. W. (1), nie były one bowiem kwestionowane przez stronę pozwaną, stanowiły spójną całość, powódka w sposób spontaniczny i wyczerpujący dzieliła się swoją wiedzą z Sądem a przede wszystkim ich treść została potwierdzona dołączonymi do sprawy zaświadczeniami lekarskimi, dokumentacją medyczną oraz wnioskami płynącymi ze sporządzonych w toku procesu opinii wydanych przez biegłych sądowych lekarzy sądowych różnych specjalności.

Sąd ustalając stan faktyczny sprawy kierował się również treścią sporządzonych przez biegłych sądowych opinii pisemnych medyków: lekarza psychiatry A. T., dr n. biol. Specjalisty w rehabilitacji narządów ruchu J. T. B., lek. med. specjalisty neurochirurga i neurologa A. D., lek. med. specjalisty z zakresu ortopedii i traumatologii P. N. oraz lek. med. specjalisty z dziedziny ortopedii i traumatologii. A. B., jak również treścią ich zeznań składanych na rozprawie celem uzupełnienia i objaśnienia wniosków zawartych w opiniach pisemnych.

W/w wskazani biegli medycy wydali w sprawie opinie w zakresie swoich specjalności każdy, opisali stwierdzone u powódki dolegliwości, schorzenia ich związek z wypadkiem z dnia 23 czerwca 2012 r. konieczny zakres zapatrzenia medycznego powódki po wypadku jak i obecnie. Przede wszystkim opinie to pozwoliły Sądowi na ustalenie u powódki skutków wypadku w postaci łącznie 19% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Zdaniem Sądu opinie wskazanych biegłych stanowiły wiarygodne źródło dowodów w sprawie, bowiem zostały sporządzone w sposób rzetelny, w oparciu o wiedzę i doświadczenie zawodowe biegłych. W przypadku zgłaszania przez strony zastrzeżeń do ustaleń poczynionych przez biegłych, odnosili się oni do nich w sposób merytoryczny czy to w treści składanych zeznań czy też w opinii uzupełniającej. Z uwagi na powyższe Sąd nie widział potrzeby zwracania się o wydanie opinii w sprawie do innych biegłych, poza tym którzy wydali opinię w sprawie.

Powódka swe żądanie zasądzenia zadośćuczynienia opiera na treści art. 445§1 k.c. w zw. z art. 805§1 k.c. Zadośćuczynienie za krzywdę jest swoistą postacią odszkodowania, którego celem jest rekompensowanie uszczerbku w dobrach osobistych (szkody niemajątkowej), przyjętę więc należy, że zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną, gdyż stanowi przybliżony ekwiwalent za doznaną przez pokrzywdzonego szkodę niemajątkową (krzywdę).

Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 14.02.2008 r. w sprawie II CSK 536/07 w odniesieniu do zadośćuczynienia pieniężnego z art. 445 § 1 k.c. funkcja kompensacyjna musi być rozumiana szeroko, albowiem obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i sferę psychiczną poszkodowanego. Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 29 marca 2012 r. wydanym w sprawie I ACa 228/12 (LEX 1171316) wskazał, iż pojęcie "sumy odpowiedniej" użyte w art. 445 § 1 k.c. w istocie ma charakter niedookreślony. Zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być "odpowiednia" w tym znaczeniu, że powinna być - przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego - utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Uwzględnienie stopy życiowej społeczeństwa przy określaniu wysokości zadośćuczynienia nie może podważać jego kompensacyjnej funkcji.

Sąd przy określaniu wysokości zadośćuczynienia ma obowiązek w każdym przypadku dokonywać oceny konkretnego stanu faktycznego i brać pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy. Okoliczności te to przede wszystkim rozmiar doznanych cierpień fizycznych a więc ból, długotrwałość leczenia i inne dolegliwości a także cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z doznanymi cierpieniami fizycznymi. Nie bez znaczenia przy dokonywaniu tej oceny jest także wiek poszkodowanego i skutki uszkodzenia ciała w zakresie ogólnej zdolności do normalnego funkcjonowania. Jednocześnie niedopuszczalne jest stosowanie jakichkolwiek mechanizmów przy wyliczaniu wysokości zadośćuczynienia.

Na wysokość zadośćuczynienia niewątpliwie wpływ mieć musi uszczerbek na zdrowiu, którego doznała powódka E. W. (1), lecz nie może to być przesłanka decydująca o wysokości przyznanego zadośćuczynienia. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 21 lutego 2007 r. w sprawie I ACa 1146/06 wskazał, iż na rozmiar krzywdy, a w konsekwencji wysokość zadośćuczynienia, składają się cierpienia fizyczne i psychiczne, których rodzaj, natężenie i czas trwania należy każdorazowo określić w okolicznościach konkretnej sprawy. Mierzenie krzywdy wyłącznie stopniem uszczerbku na zdrowiu stanowi niedopuszczalne uproszczenie nie znajdujące oparcia w treści art. 445 § 1 k.c.

Dla powódki traumę stanowił już sam wypadek z dnia 23 czerwca 2012 r., jak bowiem ustalił biegły lekarz psychiatra powódka w swoich myślach ciągle wraca do tego zdarzenia, odczuwa przy tym strach komunikacyjny.

W związku ze zdarzeniem wypadkowym powódka doznała licznych obrażeń fizycznych ustalonych przez biegłych sądowych powołanych w sprawie, a ich skutki uwidoczniły się z czasem i pozostają w związku ze zdarzeniem z dnia 23 czerwca 2012 r.

Doznane urazy wiązały się z intensywnymi dolegliwościami bólowymi - powódka zażywała różne silne leki przeciwbólowe, dalej odczuwa silne bóle, które powodują zaburzenia snu, niepokój.

W związku z ciągle występującymi następstwami wypadku powódka wymaga długotrwałego intensywnego leczenia i rehabilitacji – w związku z trwałym uszczerbkiem na zdrowiu i przyspieszeniem naturalnych procesu starzenia się organizmu (np. osteoporoza) w skutek wypadku powódka rehabilitacji mającej na celu usprawnienie ruchowe wymagać będzie do końca życia. Wcześniej powódka była korzystającą z życia w miarę sprawną fizycznie emerytką oddającą się licznym aktywnością: pływała jeździła na rowerze, kierowała samochodem, spotykała się ze znajomymi i rodziną, była osobą samodzielną nie potrzebującą co do zasady wsparcia w codziennym funkcjonowaniu osób trzecich. Obecnie, wskutek wypadku powódka jest zależna od pomocy osób trzecich, jest zmuszona korzystać z pomocy męża i osób trzecich, nie ma możliwości samodzielnie, się ubrać, dbać o higienę, korzystać z toalety.

Córka powódki choruje na schorzenie zespół Dandy - Walkera, jest to poważna choroba, dotychczas miarę swoich możliwości zajmowała się córką a po wypadku sama potrzebuje pomocy i opieki. Przed wypadkiem powódka aktywnie działała w fundacji chorych na zespół Dandy – Walkera (...) była jej prezesem jest nim co prawda nadal ale obecnie nie może się poświęcać na rzecz podopiecznych fundacji w stopniu w jakim robiła to przed wypadkiem.

U powódki występuje poczucie bezradności i przygnębienia, czuje się ciężarem dla członków rodziny, w szczególności dla męża, który musi się nią zajmować, ma złe rokowania co do stanu zdrowia na przyszłość, zdaje sobie sprawę, że z uwagi na swój wiek, prowadzone procesy lecznicze i rehabilitacyjne nigdy nie przywrócą jej pełnej sprawności. Boi się o swoją przyszłość, jest bezsilna, uzależniona od pomocy osób trzecich, czego wcześniej w życiu nie doświadczała. Powyższe miało wpływ na stan psychiczny powódki, bezpośrednio po wypadku w związku z zakresem doznanych obrażeń i ograniczeniem sprawności fizycznej powódka przeszła reakcje depresyjno - adaptacyjną związaną z doznany stresem, która wymagała konsultacji psychiatrycznej już w krótkim czasie po wypadku – pierwszą wizytę u psychiatry powódka odbyła w lipcu 2012 r. i dalej wymaga z uwagi na swój stan psychiczny regularnej pomocy lekarza tej specjalności.

Powódka pomimo tego, że już przed wypadkiem korzystała ze świadczenia emerytalnego, nie pracowała zawodowo, dalej była aktywna, w stopniu nie mniejszym niż w okresie pracy zawodowej chciała ona jak najlepiej wykorzystać swój wolny czas, poświęcać go na realizację swoich zainteresowań, pomoc rodzinie i innym ludziom, czego obecnie w skutek doznanych obrażeń w wypadku z dnia 23 czerwca 2012 r. robić nie może. Jej sytuacja uległa zmianie tak diametralnej, jak tylko mogła to sobie wyobrazić: z aktywnej osoby korzystającej z pełni swoich możliwości stała się osobą, która jest niesamodzielną, wymaga permanentnej pomocy, przy wykonywaniu podstawowych czynności innych osób, do końca życia będzie musiał korzystać rehabilitacji oraz pomocy lekarzy różnych specjalności aby nie dopuścić do przyspieszenia procesu pogorszenia się jej stanu zdrowia w związku ze skutkami przedmiotowego wypadku, w tym brała udział.

W ocenie sądu zadośćuczynienie w kwocie 70.000 zł spełni swą funkcje kompensacyjną, będzie adekwatne do doznanych przez powódkę cierpień fizycznych i psychicznych, stanowić będzie dla powódki odczuwalną wartość, a powódka przyznana kwotę będzie mógł spożytkować na zakup dóbr konsumpcyjnych, które choć w części zrekompensują krzywdę doznaną w wyniku wypadku z dnia 23 czerwca 2012 roku.

Mając powyższe na uwadze sąd na podst. art. 445§1 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powódki E. W. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 60.000 zł (10.000 zł przyznano w ramach postępowania likwidacyjnego).

O obowiązku zapłaty odsetek od powyższej kwoty sąd orzekł na podst. art. 481 § 1 i 2 k.c. i z tego tytułu zasądził odsetki od kwoty 60.000 zł:

- a) od dnia 12 sierpnia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 r. w wysokości odsetek ustawowych,
- b) od dnia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie.

Zasądając odsetki Sąd kierował się również normą art. 817 k.c. mając na uwadze okoliczność, iż powódka zgłosiła szkodę dnia 11 lipca 2012 r.

W pozostałym zakresie sąd powództwo o zadośćuczynienie jako niezasadne oddalił.

Zgodnie z art. 444§1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

Według art. 444§1 k.c. naprawienie szkody na osobie obejmuje „wszystkie koszty” spowodowane uszkodzeniem ciała lub wywołaniem rozstroju zdrowia, zatem przepis ten nie zmienia ogólnej zasady pełnego odszkodowania wynikającej z art. 361 k.c.

Koszty wynikłe z uszkodzenia ciała albo wywołania rozstroju zdrowia to m.in. koszty transportu poszkodowanego z miejsca zdarzenia do szpitala, koszty opieki lekarskiej, koszty opieki i pielęgnacji poszkodowanego, rehabilitacji, dojazdów na rehabilitację, lekarstw, specjalnego odżywiania, specjalistycznej odzieży i aparatów ułatwiających funkcjonowanie poszkodowanego (okulary, protezy, laska, kule, aparat słuchowy, wózek inwalidzki), jeżeli natomiast poszkodowany stał się osobą niepełnosprawna także koszt dostosowania mieszkania do jego potrzeb (SN 12.12.02 CKN 1018/00)

Zgodnie a orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 2 grudnia 2010 r. wydanym w sprawie III APa 11/10 (OSA Sz 2011/4/93-123) żądanie zwrotu kosztów leczenia mieści się w prawnym roszczeniu o odszkodowanie, obejmującym wszelkie koszty wynikłe z uszkodzenia ciała, a więc zarówno te jednorazowo wynikłe z konieczności zakupu potrzebnego sprzętu medycznego, jak też te cykliczne, wynikające z zakupu lekarstw, opłacenia wizyt lekarskich, prowadzonej rehabilitacji, zakupu paliwa na konieczne przejazdy itp. Jednocześnie za uzasadnione należy uznać potraktowanie żądania zwrotu cyklicznych i stałych kosztów leczenia, za okres od rozpoczęcia procesu jako żądania renty z tytułu zwiększonych potrzeb wynikłych właśnie z konieczności rehabilitacji, wizyt lekarskich, zakupu leków, zakupu paliwa na przejazdy konieczne w celu leczenia, itp. Przy czym, sąd orzekając o zwrocie powtarzalnych wydatków na koszty leczenia nie może doprowadzić do ich podwójnej rekompensaty, raz - w ramach odszkodowania, i dwa - w ramach renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Na szkodę poniesioną przez powódkę E. W. (1) składa się koszt opieki nad powódką osób trzecich.

Jak ustalił powołany w sprawie biegły z zakresu neurochirurgii i neurologii lek. med. A. D. powódka wymagała opieki w rozmiarze trzy godziny dziennie opieki osób trzecich od trzeciego dnia po wypadku do chwili obecnej i opieka ta będzie niezbędna w dalszym ciągu bowiem powódka nie odzyska nigdy pełniej sprawności pozwalającej jej samodzielne funkcjonowanie z pominięciem pomocy osób trzecich. Ustaleń biegłego w tym zakresie nie zakwestionowała natomiast strona pozwana.

W pierwotnym żądaniu pozwu powódka wnosila o zasądzenie kosztów opieki udzielanej jej przez osoby trzecie za 154 dni. W związku z powyższym powódce należał się zwrot tych kosztów za 462 godziny (154 dni x 3 godz.) co po przemnożeniu przez stawkę godzinową bezspornie przyjętą przez strony na etapie postępowania likwidacyjnego 6,70 zł = daje kwotę 3095,40 zł, którą należało pomniejszyć o dokonane w toku postępowania likwidacyjnego przez pozwane towarzystwo ubezpieczeń wypłaty w łącznej kwocie 1246,20 co ostatecznie pozwoliło na ustalenie, iż roszczenie powódki w tej części było zasadne do kwoty 1849,20 zł.

Następnie w toku procesu powódka rozszerzyła powództwo w zakresie zwrotu kosztów opieki osób trzecich (k.890-898) w zakresie rozmiaru 3h dziennie i stawki 6,70 zł godzinowej za okres lat 2013 i 2014 r. i stawki godzinowej 8 zł za okres 2015 do 31 maja 2017 r. Zdaniem Sądu przedstawione przez powódkę obliczenia w zakresie łącznej liczby godziny opieki osób trzecich jak też przyjętych stawek godzinowych nie mogą budzić najmniejszych wątpliwości, bowiem Sąd po przeprowadzeniu wywiadu urzędowego ustalił, że wynagrodzenie opiekunki środowiskowej zatrudnionej w (...) w L. w 2017 r. na podstawie umowy o pracę wynosi 9,82 zł za godzinę netto, zatem przyjętej przez powódkę stawki 8 zł za godzinę opieki nie można uznać za wygórowaną. Mając na uwadze powyższe należało ustalić, iż z tytułu zwrotu kosztów opieki osób trzecich za lata 2013 – 2017 powódce należała się kwota 32.706 zł.

Podkreślić także należy, iż zasądzone kwoty z tytułu opieki osób trzecich obejmują 11 miesięcy w skali roku, gdyż przez jeden miesiąc każdego roku powódka przebywała w placówkach rehabilitacyjnych, gdzie miała zapewniona taka opieka.

Sąd w pkt 2 wyroku zasądził na rzecz powódki tytułem odszkodowania z tytułu kosztów opieki osób trzecich kwotę 34.555,20 zł wraz z odsetkami od kwot :

- 1849,20 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia do dnia zapłaty,

- 32.706 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 lipca 2017 r. do dnia zapłaty,

przy czym każdorazowo zasądzając odsetki Sąd opierał się o teść przepisów art. 481 k.c. w zw. z art. 817 k.c. i w przypadku roszczenia zgłoszonego w pozwie odsetki zasądził po upływie 30 dni od doręczenia pozwanemu odpisu pozwu a w przypadku rozszerzenia powództwa po upływie 30 dni od doręczenia jej odpisu pisma rozszerzającego powództwo.

W dalszej kolejności powódka wystąpiła z roszczeniem o zasądzenie na jej rzecz odszkodowania obejmującego zwrot poniesionych kosztów leczenia.

Powódka na okoliczność ponoszonych kosztów leczenia przedkładała w toku postępowania szereg rachunków i faktur VAT, które są poddał weryfikacji opierając się o treść opinii sporządzonych przez biegłych medyków w sprawie w zakresie niezbędności kosztów ponoszonych przez powódkę i ich związku z leczeniem skutków wypadku z dnia 23 czerwca 2012 r.

Jeżeli chodzi o faktury VAT na kartach od 98 do 106 akt sprawy, to Sąd kierując się wnioskami opinii biegłych lekarzy, uznał iż w ramach należnego odszkodowania powódce przysługuje tylko zwrot kosztu zakupu poduszki ortopedycznej (k.101) w kwocie 55 zł, pozostałe wydatki uwidocznione na fakturach nie mają w ocenie sądu związku z doznanymi obrażeniami przez powódkę, na co wskazywał biegły A. B...

Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zasadności, z uwagi na doznane przez powódkę w wyniku wypadku urazy, poniesienia przez nią kosztów rehabilitacji w kwocie 2.000 zł (k.107-108), konsultacji u lekarza specjalisty psychiatry 360 zł (k.109-112) oraz konsultacji specjalisty ortopedy prof. L. R. 512 zł (k.113-114). Niezbędnym był przy tym pobyt męża powódki w trakcie jej rehabilitacji w L. – powódka z uwagi na doznane w wypadku obrażenia nie mogła sama prowadzić samochodu, nadto poza okresem korzystania z zabiegów rehabilitacyjnych wymagała pomocy osoby trzeciej, stąd też do uzasadnionych kosztów jej leczenia należało doliczyć koszt pobytu jej męża w L. w łącznej kwocie 291 zł (k. 115 i 116).

Ustalony wyżej koszt leczenia powódki wyniósł 2858 zł a po uwzględnieniu wypłat dokonanych w toku postępowania likwidacyjnego przez stronę pozwaną w kwocie 632,61 zł (512,01 zł + 120,60 zł) zasądzeniu podlegała kwota 2.225,39 zł.

Następnie powódka w toku procesu powództwo w tej części rozszerzyła o kwotę 980 zł, przedstawiając faktury VAT potwierdzające poniesienie przez nią wydatków na leczenie w takiej łącznie wysokości (k. 624-626, 631-634, 906), których to kosztów nie kwestionowała strona pozwana.

Z tytułu odszkodowania – zwrotu kosztów leczenia powódce należała się kwota 3205,39 zł wraz z odsetkami od kwot:

- 2.225,39 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty

- 980 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 lipca 2017 r. do dnia zapłaty,

o roszczeniu odsetkowy Sąd ponownie orzekł na zasadzie art. 481 k.c. w zw. z art. 817 k.c.

W rozpoznawanej sprawie w zakresie żądania zapłaty przez stronę pozwaną odszkodowania powódka domagała się zasądzenia zwrotu kosztów dojazdu na rehabilitację, badania, wizyty lekarskie.

W pozwie powódka domagała się zasądzenia zwrotu kosztów dojazdu do L. - celem uczestniczenia w rehabilitacji. Przy czym powódka wskazała, iż do dojazdów służył jej samochód osobowy marki (...) o pojemności silnika 1600 cm⁽³⁾, którego spalanie wynosiło 8 l/100 km. W toku prowadzonego postępowania likwidacyjnego strona pozwana uznała częściowo żądanie powódki w tym zakresie i przyjmując cenę 1 l paliwa na kwotę 5,70 zł (po przeliczeniu na stawkę za jeden kilometr wynoszącą 0,456 zł) wypłaciła powódce odszkodowanie z tego tytułu w kwocie 84,36 zł (79,80 zł + 4,56 zł). Tymczasem powódka łącznie pokonała dystans 6.614 km i przy uwzględnieniu bezspornej stawki za 1 km wynoszącej 0,456 zł należne jej odszkodowanie wynosiło w tej części 3.015,98 zł po umniejszeniu o dokonaną przez pozwanego wcześniej wypłatę uwzględnieniu podlegała kwota 2931,62 zł.

Podobnie jak w przypadku innych roszczeń i w tym zakresie powódka rozszerzyła powództwo wnosząc o zasądzenie zwrotu kosztów dojazdów w latach 2013 – 2017 z tytułu przejechania łącznie 13.512 km. Powódka przy tym podtrzymała, iż do dojazdu używała samochodu osobowego o średnim spalaniu 8l/100 km, przy czym dla każdego roku ustaliła indywidualnie średnią cenę litra paliwa do swoich obliczeń. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania obliczeń przedstawionych przez powódkę, zweryfikował się przy tym pozytywnie pod względem rachunkowym jak też od strony wykazania przez powódkę, iż faktycznie przebyła taki dystans. Zaprezentowanych przez powódkę obliczeń nie kwestionował przy tym w ogóle pozwany.

Z tytułu przejechania 13.512 km przy uwzględnieniu przyjętych przez powódkę stawek za jeden kilometr w poszczególnych latach należała jej się kwota 5.444,64 zł. Strona pozwana w toku procesu wypłaciła jej tytułem zwrotu kosztów dojazdu kwotę 562,80 zł, a zatem powódce z tytułu zwrotu kosztów dojazdu w latach 2013 – 2017 należała się kwota 4.881,84 zł.

Łącznie roszczenie powódki w tym zakresie podlegało uwzględnieniu do kwoty 7813,46 zł wraz z odsetkami od kwot:

- 2.931,62 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 4.881,84 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 lipca 2017 r. do dnia zapłaty.

Powołany w sprawie biegły z zakresu neurochirurgii i neurologii wprost wskazał w swojej opinii, który to pogląd podziela Sąd rozpoznający sprawę, że w okolicznościach sprawy – mając na uwadze obrażenia jakich doznała powódka w skutek wypadku i stwierdzonego trwałego uszczerbku na zdrowiu - zasadnym było przystosowanie łazienki w mieszkaniu powódki do potrzeb osoby o ograniczeniach, jakich doznaje powódka w związku ze stwierdzonym stopniem niepełnosprawności. Powódka przedstawiła przy tym faktury VAT potwierdzające wysokość poniesionych przez nią wydatków związanych z remontem łazienki w kwocie 5.458,43 zł (k. 901 - 905), przy czym otrzymała ona dofinansowanie na przystosowanie łazienki do potrzeb osoby niepełnosprawnej ze środków Państwowego Funduszu

Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 3.000 zł. Nie można przy tym zaprzeczyć, że koszt przystosowania łazienki do potrzeb powódki był celowy i konieczny, stąd też należało tytułem odszkodowania – zwrotu kosztów przystosowania łazienki na jej rzecz kwotę 2.459,43 zł tj. różnicę pomiędzy całościowym kosztem remontu a dofinansowaniem przyznanym ze środków PEFRON, i to z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 17 lipca 2017 r. do dnia zapłaty.

Zgodnie z art. 444§2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Powódka domagała się zasądzenia renty na pokrycie zwiększonych potrzeb w wysokości 1.653 zł miesięcznie płatną do 10 – go dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie zwłoki w płatności począwszy od czerwca 2017 r., ma którą to kwotę składała się: kwota 93 zł tytułem zaspokojenia miesięcznych potrzeb z tytułu pokrycia kosztów dojazdu powódki do lekarzy, na rehabilitację (kwotę tę powódka uzyskała obliczając średni miesięczny przebieg jej podróży z lat 2014 – 2016 i mnożąc go poprzez obliczoną stawkę 0,39 zł/km), kwota 660 zł tytułem zaspokajania potrzeb – pokrycia kosztów opieki (powódka przyjęła, iż potrzebuje 3 godz. opieki dziennie przez 11 miesięcy po 8 zł/h, co daje 7.920 zł rocznie, a 660 zł miesięcznie), kwota 900 zł z tytułu kosztów rehabilitacji (wskazała przy tym, iż zgodnie z opinią biegłego sądowego z dziedziny rehabilitacji winna ona miesięcznie korzystać z 12 zabiegów kinezyterapii z udziałem fizjoterapeuty przy uwzględnieniu średniej stawki 75 zł za zabieg czyli łącznie 900 zł).

W pierwszej kolejności pokreślić należy, że Sąd co do zasady zgadza się z powódką że jej potrzeby w związku z wypadkiem uległy zwiększeniu – musi ona ponosić wydatki, które wcześniej nie były konieczne – tj. koszty dojazdów na wizyty lekarskie, rehabilitację z której musi korzystać w trybie ciągłym aby usprawniać w miarę możliwości funkcje motoryczne jej organizmu, koszty opieki osób trzecich, z której zgodnie ze stanowiskiem zaprezentowanym przez biegłych będzie musiała korzystać do końca życia, gdyż nigdy nie odzyska pełnej sprawności, jak też kosztów samej rehabilitacji, z której musi korzystać w sposób regularny a nie może tego robić w ramach NFZ – bowiem oczekiwanie na zabiegi w ramach kontraktu trwa 200 dni i w stanie zdrowia w jakim się znajduje obecnie powódka nie może ona sobie pozwolić na korzystanie z rehabilitacji z taką rzadką częstotliwością.

Sąd podane przez powódkę wartości związane ze zwiększeniem jej potrzeb poddał krytycznej analizie, nie znalazł podstaw do ich kwestionowania w zakresie kosztów dojazdu i opieki osób trzecich. W zakresie kosztów rehabilitacji Sąd kierował się przy tym opinią biegłego sądowego z zakresu rehabilitacji, który wskazał, że w przypadku obrażeń narządów ruchu w szczególności gdy dotyczą one również struktur układu nerwowego leczenie rehabilitacyjne jest niezbędne ale wymaga długotrwałości systematyczności aktywnej, świadomej i cierplivej współpracy ze strony chorego. Podstawową metodą leczenia powódki winna być kinezyterapia prowadzona systematycznie z uwzględnieniem istniejących ograniczeń sprawności, wydolności i aktualnych możliwości powódki. – cel poprawa ruchomości czynnej w obrębie głowy, odcinka szyjnego kręgosłupa i kończyn górnych oraz zwiększenie jej samodzielności funkcjonowania. Musi być wspierane fizjoterapią ukierunkowaną na działania przeciwbólowe, i zmniejszające napięcie mięśni okolic szyi, obręczy kończyn górnych, co jest niezbędne do prowadzenia prawidłowego i skutecznego kinezyterapii. Powódka powinna samodzielnie prowadzić rehabilitację, odbyć 2 – 3 wizyty u fizjoterapeuty i w oparciu o to samodzielnie pracować.

Powódka wymaga korzystania z kinezyterapii - 3 razy w tygodniu – 12 razy w miesiącu po 12 zł za zabieg czyli 144 zł miesięcznie oraz wizyty fizjoterapeuty - czas jednej wizyty średnio wynosi 2 godz., powódka winna odbywać 4 takie wizyty w miesiącu – czyli 8 godz. a średnia stawka za godzinę nie kwestionowana przez strony wynosiła 75 zł czyli 600 zł miesięcznie.

Reasumując rozważania dotyczące renty należnej powódce z tytułu zwiększenia potrzeb Sąd ustalił, że roszczenie o zapłatę renty podlegało uwzględnieniu do kwoty 1497 zł płatną do dnia 10 – go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie począwszy od lipca 2017 r.

W pkt. 7 wyroku Sąd oddalił powództwo wywiedzione przez powódkę w pozostałej części, ponad uwzględnioną w pkt. 1 – 6 i to z powołanych wcześniej względów.

O kosztach procesu sąd orzekł na podst. art.100 k.p.c. i obciążył nimi strony stosunkowo, a mianowicie powódkę w 43,13%, a pozwanego w 56,87%.

Powódka w niniejszej sprawie dochodziła łącznie kwoty 221.531 zł a powództwo podlegał uwzględnieniu do kwoty 125.998 zł, wygrała zatem spór w części wynoszącej 56,87% a pozwany zakład ubezpieczeń wygrał spór w pozostałej części tj. 43,13%

Na koszty powódki składa się uiszczona opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł, wynagrodzenie radcy prawnego w stawce minimalnej zgodnie z § 6 pkt.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu w kwocie 3617 zł, a także koszty pokrytych wydatków – kosztów stawienia świadka w kwocie 540,48 zł.

Na koszt pozwanego składało się jedynie wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 3617 zł. Mając powyższe na uwadze po dokonaniu kompensaty kosztów sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.285,24 zł.

Z uwagi na to, że Sąd oddalił powództwo co do kwoty 95.533 zł na podst. art.113 ust. 2 pkt. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał ściągnąć od powódki rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 2601,84 zł tytułem 43,13% części pokrytych w toku procesu przez Skarb Państwa wydatków – kosztów opinii wydanych przez powołanych w sprawie biegłych , a na podst. art.113 ust. 1 powyższej ustawy nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 3.430,72 zł tytułem 56,87% wydatków tymczasowo pokrytych przez Skarb Państwa.

W złożonym spisie kosztów pełnomocnika powódki r. pr. Ł. B. wyszczególnił m. in. kwotę 626,85 zł a to tytułem kosztów dojazdu na rozprawy – odwołał się on przy tym do przebytego dystansu i stawki za kilometr podróży wyliczonej na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków ustalenia oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów i motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy. Sąd przy orzekaniu o kosztach procesu nie uznał za zasadne przyznanie powódce zwrotu tych kosztów a to z uwagi na poniższe uwagi.

W uchwale z dnia 29 czerwca 2016 roku, wydanej w sprawie sygn. akt III CZP 26/16 Sąd Najwyższy orzekł jednoznacznie, że kosztami przejazdu do Sądu pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym – jeżeli ich poniesienie było niezbędne i celowe w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. – są koszty rzeczywiście poniesione, a nie koszty przejazdu ustalone na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U.2013 r. poz. 167). Po pewnych wahaniach w orzecznictwie Sądu Najwyższego utorał sobie pogląd, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi zastępowanemu przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym koszty jego przejazdu do sądu, jeżeli w okolicznościach sprawy były one niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pogląd ten jest m.in. konsekwencją zaliczenia tych kosztów do wydatków przewidzianych w art.98 § 3 k.p.c. oraz do wydatków w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Po utrwaleniu się tego poglądu w orzecznictwie sądów powszechnych powstała wątpliwość dotycząca metody ustalania kosztów przejazdu zawodowego pełnomocnika do sądu, a w szczególności co wynika z rozstrzyganego zagadnienia prawnego czy ich wysokość może być wyliczona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej. W piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że istota oraz cele wydatków przeznaczanych na pokrycie kosztów związanych z udziałem w postępowaniu cywilnym i podejmowaniem niezbędnych czynności procesowych uzasadniają tezę, iż ustanowione zasady ich zwrotu mają charakter kompensacyjny, prowadzący do wyrównania uszczerbku w majątku strony lub innej osoby uczestniczącej

w postępowaniu. Analiza ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych prowadzi jednocześnie do wniosku, że wydatkom odpowiadają koszty, które zostały rzeczywiście poniesione oraz były racjonalne i celowe (np. art. 85 ust. 1, art. 88, 90 i 91). W odniesieniu do wydatków stanowiących element kosztów procesu, wymagana jest obok ich celowości także niezbędność (art. 98 § 1 k.p.c.). Nie ma żadnych argumentów na rzecz odmowy charakteru kompensacyjnego także żądaniu zwrotu kosztów przejazdu, poniesionych przez zawodowego pełnomocnika w związku z dojazdem do sądu, w którym odbywają się posiedzenia sądowe lub w którym podejmowane są inne czynności procesowe (np. do sądu wezwanego). W tym stanie rzeczy nie może się powieść próba wykazania, że ustalenie kosztów przejazdu zawodowego pełnomocnika następuje na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. Nr 27, poz. 271 ze zm.). Niezależnie od tego, że rozporządzenia te wprowadzają pewien automatyzm ustalania kosztów przejazdu, niejednokrotnie oderwany od kosztów poniesionych w rzeczywistości, należy pamiętać, iż dotyczą kosztów podróży osób mających status pracownika, w związku z odbyciem podróży służbowej na podstawie wystawionej przez pracodawcę tzw. delegacji, czyli polecenia wykonania zadań służbowych poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy Rozporządzenie z dnia z dnia 29 stycznia 2013 r. zostało wydane na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 77⁵ k.p., a rozporządzenie z dnia 25 marca 2002 r. na podstawie art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. Nr 125, poz. 1371 ze zm.), w związku z odesłaniem zawartym w § 4 ust. 4 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2013 r. Obydwa rozporządzenia pozostają więc na obszarze prawa pracy i dotyczą wyłącznie stron stosunku pracy, a co oczywiste niedopuszczalne jest stosowanie bez wyraźnej podstawy prawnej przepisów dotyczących pracowników do osób niemających takiego statusu. Poza tym, w związku z unormowaniem zawartym w art. 85 ust. 1 oraz art. 88, 90 i 91 u.k.s.c.), stosowanie tych przepisów do radców prawnych i adwokatów prowadziłoby do ich uprzywilejowania w stosunku do innych uczestników postępowania, w tym także do stron. Zasady ustalania kosztów i rozliczeń przewidzianych w tych rozporządzeniach nie mogą być jednak przenoszone na grunt postępowania cywilnego. Jak wynika z powyższej uchwały Sądu Najwyższego, z czym w pełni zgadza się Sąd w składzie rozpoznającym sprawę, kosztami przejazdu do sądu pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym jeżeli ich poniesienie było niezbędne i celowe w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. są koszty rzeczywiście poniesione. Koszty te powinny być wyszczególnione przez pełnomocnika w spisie kosztów (art. 109 § 1 k.p.c.), który podlega kontroli sądu na podstawie art. 233 k.p.c. (tak też postanowienie składu siedmiu sędziów `Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2002 r., III CZP 13/02 OSNC 2004, Nr 1, poz. 6).

W niniejszej sprawie pełnomocnik powódki nie wykazał, jakie rzeczywiście poniósł koszty przejazdu do Sądu. Nie przedstawił faktury za zakup paliwa, czy też innego dokumentu potwierdzającego wysokość tychże kosztów przejazdu na i z rozprawy. W związku z powyższym wniosek o zasądzenie kosztów procesu w tej części nie mógł zostać uwzględniony.

SSO Michał Kuczkowski